

URDHËR
Nr. 460, datë 28.8.2026

PËR MIRATIMIN E METODËS, PËR SPECIFIKIMIN E SHPENZIMEVE, PËR PËRCAKTIMIN DHE ELIMINIMIN E KËRCËNIMIT DHE TË DËMIT NË MJEDIS

Në mbështetje të nenit 102, pika 4, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; të shkronjës “b”, të pikës 4, të nenit 50, të ligjit nr. 10431, datë 9.6.2011, “Për mbrojtjen e mjedisit”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Miratimin e “Metodës për specifikimin e shpenzimeve për përcaktimin dhe eliminimin e kërcënimit dhe të dëmit në mjedis”, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij urdhri dhe është pjesë përbërëse e tij.

2. Zbatimi i kësaj metode fillon pas miratimit dhe hyrjes në fuqi të akteve nënligjore për përgjegjësinë mjedisore të nxjerra në bazë dhe për zbatim të nenin 50 të ligjit për mbrojtjen e mjedisit.

3. Ngarkohen për zbatimin e këtij urdhri Agjencia Kombëtare e Mjedisit, si autoritet kompetent sipas legjislacionit për përgjegjësinë mjedisore dhe strukturat përgjegjëse të Ministrisë së Mjedisit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I MJEDISIT
Sofjan Jaupaj

METODA PËR SPECIFIKIMIN E SHPENZIMEVE PËR PËRCAKTIMIN DHE ELIMINIMIN E KËRCËNIMIT DHE TË DËMIT NË MJEDIS

1. Metoda përcakton rregullat dhe kriteret për përcaktimin, vlerësimin, dokumentimin e shpenzimeve dhe kostove, që lidhen me:

- a) identifikimin dhe vlerësimin e kërcënimeve të menjëhershme të dëmit në mjedis;
- b) zbatimin e masave parandaluese;
- c) projektimin dhe zbatimin e masave riparuese parësore, plotësuese dhe kompensuese;
- ç) monitorimin dhe aktivitetet administrative;
- d) rikuperimin e kostove nga operatorët përgjegjës.

2. Kjo metodë synon:

- a) zbatimin efektiv të parimit “ndotësi paguan”;
- b) garantimin e transparencës, proporcionalitetit dhe objektivitetit në vlerësimin e kostove;
- c) harmonizimin e praktikës administrative me legjislacionin kombëtar për mbrojtjen e mjedisit dhe kuadrin e përgjegjësisë mjedisore.

3. Metoda zbatohet për rastet e kërcënimeve të menjëhershme të dëmit në mjedis dhe rastet e dëmit mjedisor, që prekin:

- a) speciet e mbrojtura, habitatet natyrore dhe ekosistemet, përfshirë funksionet dhe shërbimet e tyre ekologjike, në masën që mbulohen nga përkufizimi i dëmit mjedisor sipas legjislacionit në fuqi;
- b) ujërat;
- c) tokën.

4. Dëmi i shkaktuar nga ndotësit ose elementet e transportuara nëpërmjet ajrit përfshihet në fushën e zbatimit të kësaj metode, për aq sa këta shkaktojnë dëm ndaj ujërave, tokës, specieve të mbrojtura ose habitateve natyrore, sipas legjislacionit në fuqi.

5. Kur dëmi prek një zonë të mbrojtur, një zonë kandidate ose të miratuar të rrjetit Emerald, një zonë të propozuar për rrjetin Natura 2000 ose një korridor ekologjik, vlerësimi merr në konsideratë objektivat e ruajtjes, planin e menaxhimit, formularët standardë të të dhënave, integritetin ekologjik dhe rolin funksional të zonës në rrjetin ekologjik.

6. Parashikimet e kësaj metode zbatohen ndaj operatorëve që ushtrojnë veprimtari profesionale të konsideruara me rrezik për mjedisin, si dhe ndaj operatorëve të tjerë përgjegjës për dëmtimin e specieve të mbrojtura dhe habitateve natyrore, sipas legjislacionit në fuqi.

7. Kjo metodë nuk prek:

- a) regjimet e përgjegjësisë civile të parashikuara nga legjislacioni në fuqi;
- b) përgjegjësinë penale;
- c) masat administrative dhe gjobat që nuk lidhen me rikuperimin e kostove, sipas legjislacionit për përgjegjësinë mjedisore;
- d) detyrimet financiare dhe garancitë sektoriale të parashikuara nga legjislacioni sektorial në fuqi.

8. Për qëllimet e kësaj metode:

- a) “kosto” është çdo shpenzim i arsyeshëm dhe i nevojshëm i kryer për identifikimin, vlerësimin, parandalimin, kontrollin, monitorimin dhe riparimin e dëmit mjedisor;
- b) “dëm mjedisor”, “kërcënim i menjëhershëm për dëm në mjedis”, “masa parandaluese”, “masa riparuese”, “gjendje bazë” dhe “autoritet kompetent” kanë kuptimin e përcaktuar në ligjin nr. 10431, datë 9.6.2011, “Për mbrojtjen e mjedisit”, të ndryshuar, dhe aktet nënligjore të nxjerra në zbatim të tij.

9. Përcaktimi i kostove mbështetet në parimet:

- a) “ndotësi paguan”;
- b) proporcionalitetit;
- c) transparencës;
- ç) objektivitetit dhe verifikueshmërisë;
- d) përdorimit të informacionit më të mirë shkencor dhe teknik të disponueshëm.

10. Kostot e identifikimit përfshijnë shpenzimet e nevojshme për përcaktimin e ekzistencës së dëmit ose kërcënimit mjedisor, natyrës dhe shkallës së ndikimit, si dhe identifikimin e operatorit përgjegjës. Kostot e identifikimit mund të përfshijnë, gjithashtu, vizitat paraprake në terren, mbledhjen e të dhënave, hartëzimin, analizat gjeohapësinore dhe përgatitjen e informacionit bazë të nevojshëm për vlerësimin e dëmit ose kërcënimit mjedisor.

11. Kostot e hetimit llogariten mbi bazën e shpenzimeve faktike të dokumentuara për shërbimet e kontraktuara, kostove standarde për marrjen e mostrave dhe analizat laboratorike, si dhe kostove të arsyeshme të personelit dhe të udhëtimit të autoriteteve kompetente, dhe përfshijnë:

- a) inspektimet në terren;
- b) marrjen e mostrave;
- c) analizat laboratorike;
- ç) studimet teknike dhe shkencore;
- d) modelimin e përhapjes së ndotësve.

12. Shpenzimet për ekspertë, laboratorë të akredituar, institucione kërkimore dhe ofrues të specializuar shërbimesh konsiderohen kosto të rikuperueshme kur janë të nevojshme për vlerësimin e dëmit, përzgjedhjen e masave riparuese ose monitorimin e tyre. Tarifat për ekspertët, laboratorët dhe ofruesit e tjerë të specializuar konsiderohen të arsyeshme kur përcaktohen nëpërmjet procedurave konkurruese ose bazohen në tarifa standarde të njohura nga autoritetet publike kompetente.

13. Kur ekziston rrezik për shëndetin e njeriut, habitatet natyrore, speciet e mbrojtura, ujërat ose tokën, kostot e analizës së rrezikut përfshijnë:

- a) vlerësimin e rrezikut për shëndetin e njeriut;
- b) vlerësimin e rrezikut ekologjik;
- c) analizat socio-ekonomike;
- ç) analizat kosto-përfitim dhe kosto-efektivitet;
- d) numrin, dendësinë dhe shtrirjen e popullatës së prekur;
- dh) rolin e individëve ose sipërfaqes së prekur në ruajtjen e species apo habitatit;
- e) rrallësinë dhe shkallën e kërcënimit;
- ë) sipërfaqen e habitatit të dëmtuar;
- f) funksionet ekologjike dhe lidhshmërinë e habitatit;
- g) kapacitetin për rigjenerim natyror;
- gj) ndikimin mbi statusin e ruajtjes;
- h) kohëzgjatjen, kthyeshmërinë dhe efektet kumulative të dëmit.

14. Kostot e masave parandaluese përfshijnë çdo shpenzim të nevojshëm për parandalimin, kufizimin ose minimizimin e një kërcënimi të menjëhershëm të dëmit në mjedis.

15. Kur nevojitet ndërhyrje e menjëhershme për mbrojtjen e shëndetit të njeriut ose të mjedisit, të gjitha kostot e arsyeshme dhe të nevojshme të masave emergjente konsiderohen kosto të rikuperueshme.

16. Kostot e riparimit parësor përfshijnë shpenzimet e nevojshme për rikthimin e burimeve natyrore dhe shërbimeve të ekosistemit në gjendjen bazë ose sa më afër saj. Autoriteti kompetent dokumenton arsyet e urgjencës, alternativat e shqyrtuara, masat e zbatuara dhe kostot përkatëse.

17. Kur riparimi parësor nuk siguron rikthimin e plotë të gjendjes bazë, autoriteti kompetent përcakton masat plotësuese dhe kostot përkatëse sipas metodave të njohura të ekuivalencës.

18. Kostot e riparimit kompensues përfshijnë shpenzimet për kompensimin e humbjeve të përkohshme të burimeve natyrore dhe shërbimeve të ekosistemit deri në rikuperimin e plotë. Humbjet e përkohshme llogariten për periudhën nga data e shkakimit të dëmit deri në rikthimin e plotë të burimeve natyrore dhe shërbimeve të ekosistemit. Vlerësimi merr në konsideratë nivelin dhe kohëzgjatjen e humbjes, trajektoren e rikuperimit dhe, kur është e përshtatshme, përdorimin e një norme të arsyetuar skontimi.

19. Kur rikuperimi natyror përzgjidhet si opsioni më i përshtatshëm, kostot e rikuperueshme përfshijnë monitorimin, vlerësimin dhe masat e menaxhimit, të nevojshme për sigurimin e procesit të rimëkëmbjes. Kur rikuperimi natyror përzgjidhet si opsioni më i përshtatshëm, autoriteti kompetent dokumenton arsyetimin teknik të përzgjedhjes, afatin e pritshëm të rikuperimit dhe masat alternative që do të merren në rast se rikuperimi nuk zhvillohet sipas parashikimeve.

20. Kostot e monitorimit përfshijnë shpenzimet për verifikimin e efektivitetit të masave parandaluese dhe riparuese, monitorimin e rikuperimit dhe raportimin e rezultateve.

21. Kostot administrative përfshijnë shpenzimet e autoriteteve kompetente për inspekte, procedura administrative, koordinim institucional dhe vendimmarrje në kuadër të përgjegjësisë mjedisore.

22. Kostot ligjore dhe gjyqësore të lidhura drejtpërdrejt me zbatimin e përgjegjësisë mjedisore janë të rikuperueshme sipas legjislacionit në fuqi.

23. Kostot përcaktohen, mbi bazën e:

- a) shpenzimeve faktike të dokumentuara;
- b) çmimeve të tregut;
- c) vlerësimeve të ekspertëve;
- ç) normave standarde të koston, të miratuara sipas akteve përkatëse nënligjore.

Kur kostot faktike nuk mund të përcaktohen ose dokumentohen plotësisht, autoriteti kompetent mund të përdorë vlerësime të arsyetuara, kosto referuese për njësi ose modele standarde të kostove për skenarë tipikë të parandalimit dhe riparimit.

24. Për vlerësimin e humbjeve mjedisore mund të përdoren:

- a) metoda e ekuivalencës burim-me-burim;
- b) metoda e ekuivalencës shërbim-me-shërbim;
- c) metoda e kostos së zëvendësimit;
- ç) metoda e kostos së restaurimit;
- d) metoda të tjera të njohura në praktikën e Bashkimit Evropian.

Autoriteti kompetent përzgjedh metodën më të përshtatshme bazuar në karakteristikat e dëmit dhe disponueshmërinë e të dhënave.